

Vergaderjaar 2009–2010

28 750

Gemeentelijke herindeling

32 123 VII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2010

Nr. 14

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 oktober 2009

In het Algemeen Overleg van de Vaste Commissie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 23 september jl. heb ik met de Commissie onder andere gesproken over mijn beleid met betrekking tot waarnemend burgemeesters als er perspectief is op herindeling. Ik heb toegezegd mijn beleidslijn daarover uiteen te zetten. Bij dezen voldoe ik aan die toezegging.

Op grond van de huidige Circulaire procedureregels benoeming burgemeester kan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) op voorstel van de commissaris van de Koningin, die daarover gedeputeerde staten raadpleegt, beslissen dat een burgemeestersvacature in een gemeente voorlopig niet wordt opengesteld als:

- een gemeente, blijkens een herindelingsontwerp¹ als bedoeld in artikel 1 van de Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi), voor opheffing in aanmerking komt,
- het college van burgemeester en wethouders op grond van de Wet Arhi is uitgenodigd tot het voeren van overleg over de wens tot wijziging van de gemeentelijke indeling,
- aannemelijk is dat binnen een jaar het college van burgemeester en wethouders tot overleg op grond van de Wet Arhi over de wens tot wijziging van de gemeentelijke indeling zal worden uitgenodigd en
- aannemelijk is dat binnen twee jaar de raad van de betrokken gemeente, tezamen met de raad c.q. raden van een of meer andere gemeente(n), met toepassing van artikel 5 van de Wet algemene regels herindeling een herindelingsontwerp zal vaststellen.

De in de circulaire opgenomen criteria bieden de minister van BZK de mogelijkheid om te anticiperen op de start van een Arhi-procedure. De ratio achter deze regeling is dat het niet gewenst is een burgemeester te benoemen die na een paar jaar alweer moet worden ontslagen. Dit is zowel vanuit personeel als uit financieel oogpunt bezwaarlijk.

¹ Hieronder wordt overeenkomstig artikel 1 van de Wet algemene regels herindeling verstaan: een ontwerp van een herindelingsadvies (een met toepassing van de Wet algemene regels herindeling voorbereid advies aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over wijziging van gemeentelijke of provinciale grenzen) of van een herindelingsregeling (een wet, een algemene maatregel van bestuur of een besluit als bedoeld in de artikel 3 en 13 van de Wet algemene regels herindeling tot wijziging van de gemeentelijke of de provinciale indeling of tot grenscorrectie alsmede een samenstel van gelijklopende besluiten als bedoeld in artikel 3 van voornoemde wet tot het vaststellen van een grenscorrectie).

Als voorwaarde geldt verder dat de minister van BZK alleen zal besluiten tot voorlopige niet-openstelling vooruitlopend op de start van een Arhi-procedure als de betreffende gemeenteraad zich daar niet tegen verzet.

Gelet op de ratio van de niet-openstelling heeft de minister van BZK de mogelijkheid om een besluit tot openstelling van een burgemeester-vacature aan te houden als er een bestuurskrachtonderzoek loopt. Dan wordt de beslissing tot het wel of niet openstellen van de burgemeesters-vacature opgeschort totdat er duidelijkheid is. Er dient dan uiterlijk binnen een jaar een beslissing te worden genomen over de consequenties van het onderzoek.

Het uitstellen van de beslissing tot niet-openstelling van een burgemeesters-vacature is in dit geval redelijk omdat er na een bestuurskrachtonderzoek een reële kans is op de start van een herindelingstraject. Is de uiteindelijke uitkomst dat de weg naar een herindeling wordt ingeslagen, dan wordt de vacature niet opengesteld. Ook hier geldt als voorwaarde dat de gemeenteraad zich daar niet tegen verzet. Is een gemeentelijke herindeling niet aan de orde, dan wordt de vacature direct opengesteld.

Er is dus steeds sprake van een evenwichtige benadering, waarin iedere situatie op eigen merites wordt bekeken en het oordeel van de gemeenteraad zwaar weegt. De commissaris van de Koningin adviseert de minister van BZK over de beslissing van de gemeenteraad. Daarmee is het oordeel van de raad uitdrukkelijk deel geworden van de afweging door de minister.

Deze beleidslijn is overigens eerder aan de Kamer kenbaar gemaakt bij brief van 21 november 2006 (Kamerstukken II 2006/2007, 30 800 VII, nr. 16).

In het genoemd Algemeen Overleg spraken we verder over de huisvestingsproblematiek voor burgemeesters. De tijdelijke tegemoetkomingsregeling voor burgemeesters met dubbele woonlasten wordt zeer binnenkort gepubliceerd in de Staatscourant en werkt terug tot 1 juni 2009. De regeling zoals die is aangeboden voor publicatie voeg ik hierbij.¹ Deze regeling geeft de gemeenten een handvat voor ondersteuning van burgemeesters die in het licht van de economische omstandigheden in de problemen zijn geraakt. Een inventarisatie van de commissarissen van de Koningin duidde daarop. De essentie van de regeling is dat zittende burgemeesters die op 1 juni 2009 dubbele woonlasten hadden vanwege huur, ambtswoning of koop in de nieuwe gemeente en met het andere huis actief in de verkoop, onder de werking van de regeling vallen en aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming. Ik heb de gemeenten en de burgemeesters bij brief van 5 augustus 2009 al de contouren van de regeling geschetst en zal binnenkort de gepubliceerde regeling toelichten door middel van een circulaire.

Over de vraag in het Algemeen Overleg of delen van verantwoordingsrapporten van de commissarissen van de Koningin aan de Tweede Kamer kunnen worden toegezonden, beraad ik mij nog. Ik wil daarover ook nog spreken met de CdK's. De reden daarvan is dat een verantwoordingsrapport gemaakt wordt ten behoeve van een gesprek tussen de commissaris van de Koningin en mij. Daarbij komen zaken aan de orde die in relatie staan tussen de commissaris en mij. Zowel een commissaris als ik moeten in een dergelijk gesprek vrijuit met elkaar over zaken kunnen spreken. Daarnaast worden de jaarverslagen van de werkzaamheden van

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

de commissarissen al naar de Tweede Kamer gestuurd. Ook betrek ik in mijn afweging de discussie over de commissaris van de Koningin als rijksorgaan.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst